

Казахский Национальный Университет имени аль-Фараби
Высшая школа экономики и бизнеса

УДК 005.8

На правах рукописи

ТУЛЕМБАЕВ АЛИЖАН НУРАЛЫЕВИЧ

**Интеграция систем управления проектами в национальных компаниях
Республики Казахстан**

6D051800 – Управление проектами

Диссертация на соискание ученой степени
доктора философии PhD

Научные консультанты
Д.э.н., профессор Мухтарова К.С.
Д.э.н., профессор Гизе Р.

Республика Казахстан
Алматы, 2013

СОДЕРЖАНИЕ

СПИСОК ОБОЗНАЧЕНИЙ И СОКРАЩЕНИЙ.....	3
ВВЕДЕНИЕ	6
1 ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ И ИНТЕГРАЦИИ ПРОЕКТНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	11
1.1 Интеграция систем управления проектами: сущность, характеристика и условия реализации в инновационной экономике....	11
1.2 Развитие проектного управления, стандартов и систем управления проектами в современных условиях.....	25
1.3 Зарубежный опыт и особенности интеграции проектного менеджмента на предприятиях РК.....	40
2 АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ИНТЕГРАЦИИ ПРОЕКТНОГО УПРАВЛЕНИЯ В НАЦИОНАЛЬНЫХ КОМПАНИЯХ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	54
2.1 Особенности, перспективы и возможности развития проектного управления в Республике Казахстан.....	54
2.2 Интеграция и функционирование автоматизированных систем управления в национальных компаниях Республики Казахстан.....	67
2.3 Эффективность интеграции систем управления проектами на казахстанском предприятии.....	82
3 ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТА И ЕГО ИНТЕГРАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	98
3.1 Человеческие ресурсы как основной фактор развития проектного управления в условиях инновационной экономики	98
3.2 Перспективы интеграции систем управления проектами в национальных компаниях Республики Казахстан с учетом стратегии предприятия.....	113
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	129
СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ.....	135
ПРИЛОЖЕНИЕ А.....	141
ПРИЛОЖЕНИЕ Б.....	143

Жобаларды басқару бағыты бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға арналған диссертация

АНДАТПАСЫ

Тулембаев Алижан Нұралыұлы

«Қазақстан Республикасының ұлттық компанияларындағы жобаларды басқарудың жүйелік интеграциясы»

Зерттеу мақсаты. Зерттеудің нақты мақсаты ұлттық компанияларда жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесіндегі экономикалық әсерін анықтау және ҚР кәсіпорындарына жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесінің тәжірибелік әрекетін енгізуді ұсыну.

Зерттеу міндеттері:

– Жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесі түсінігінің болмысын және оның құрама бөліктері мен түрлерін ашу;

– Халықаралық стандарт дәрежесіндегі жобаларды басқарудың ерекшелігін және оның жобаларды басқару жүйесінің дамуындағы әсерін анықтау;

– Жобаларды басқарудың заманауи жағдайын және Қазақстанның ұлттық компанияларына жобаларды басқару жүйесін енгізу ерекшелігін зерттеу;

– ҚР ұлттық компанияларындағы жобаларды басқару жүйесінің интеграциялық тиімділігін талдау, жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесінің компанияларға тиімділігі жөнінде негізгі критерийлер мен параметрлерді анықтау;

– ҚР жобалық басқарудың дамуының мүмкіндіктерін және оның мемлекеттік жобаларға іске асыруының тиімділігін зерттеу;

– Жобалық басқарудағы адами ресурстың сапасын жоғарылату жөнінде сипаттама ұсыну;

– Жобалардың тиімділікті жоғарылату және оның жұмыс істеуі үшін ұлттық жобаларды басқарудың модельдерін жетілдіру.

Зерттеудің өзектілігі болып жобаларды басқарудың қазақстандық мамандары ғылыми-методологиялық дәрежеде жобаларды ұйымдастырудың стратегиялық басқаруына жеткіліксіз көлемде көңіл аударады. Жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесі дамуына ұзақ мерзімді қажет ететін ұйымдастырушылық жүйе ретінде емес, кәсіпорын қызметінің тиімділігін жоғарылату жүйесі ретінде қарастырылады. Жобаларды басқарудың тиімділігін жоғарылатуға және жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесін дамытуға дұрыс назар аудармау ірі индустриалды-инновациялық жобалармен қатар ұлттық бағдарламаларды дамытуға кедергі жсайды.

Зерттеу объектісі жобаларды басқаруда ұлттық компаниялар мен олардың қызметі болып табылады.

Зерттеу пәні барлық қатысушылар мен микро және макро ортадағы жобалардың дамуының интеграциялық жүйе процесіне жиналуының ара-қатынасы болып табылады.

Зерттеудің теориялық және әдістемелік (методологиялық) негізі. Зерттеуді жүргізу кезінде жүйелік ықпал, логикалық, тарихи, статистикалық әдістер, математикалық модельдеу, талдау тәсілі мен эксперттік бағалар, дедукция мен индукция, SWOT-талдау, стратегиялық талдау және т.б. қолданылды.

Қорғауға ұсынылатын ғылыми жаңалығы мен жағдайы:

- Қазақстан компанияларының заманауи жұмыс істеуі шартында «жоба», «жобаларды басқару», «жобаларды басқарудағы интеграциялық жүйе» түсініктері нақтыланды;

- жобаларды басқарудағы тенденцияның дамуы және заманауи жағдайдың негізінде ұлттық компанияларда жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесінің ерекшелігі анықталды;

- ұлттық компанияларда жобаларды басқарудың ұйымдастырушылық тиімділігіне әсер ететін факторлар анықталды;

- жобаларды басқарудың интеграциялық жүйесінің тиімділігін бағалау жөнінде методиканы жетілдіріу сонымен қатар оны енгізудің тәжірибелік тиімділігі дәлелденді;

- ұлттық компанияларда жұмыс істеудің негізгі элементтерімен жоспарлау және стратегиялық басқару жұмыс істеудің дәрежесінде жобаларды басқару жүйесін ұйымдастырудың нобайы жасалды;

- Жобаларды басқару жүйесінде қызметкерлердің интеграциясын қалыптасыру кезінде адами ресурсты басқарудың тиімділігін бағалау жөнінде үлгі жасалды;

- ҚР жобалық менеджментке әсер етуші факторлар анықталды, ұлттық жобаларды іске асырудың интеграциялық нобайы ұсынылды және мемлекеттің экономикасында жобаларды басқарудың маңыздылығы жөнінді қажетті шарттары анықталды.

Диссертациялық жұмыстың теориялық маңызы ҚР-да жобалық қызметті жүргізудің заманауи шарттарын ескере отырып зерттеу пәнінің мәнін анықтауда, сонымен қатар жобалық басқарудың стандарттарын қалыптастыру қажеттілігін анықтау үшін жаңа мүмкіндіктерді қолданумен түсіндіріледі. Зерттеудің теориялық нәтижелері ҚР-дағы ұлттық компанияларда жобалық қызметті реттеу үрдісінде мемлекеттік басқарудың сәйкес атқарушы және заңдық органдарымен, сонымен қатар жоғары оқу орындарында «Жобаларды басқару», «Менеджмент», «Адам ресурстарын басқару» және т.б. пәндерді оқыту барысында қолданыла алады.

Диссертациялық жұмыстың тәжірибелік маңызы бұл автор ұсынған жобаларды басқару жүйесіндегі интеграциялық нобайы, жобаларды басқарудың интеграциялық жүйені бағалау тиімділігі, адами ресурсты ұйымдастыруды бағалау нобайы және басқару процесіне енгізу жайлы ұсыныс жасау Қазақстандағы жобаларды басқаруда қолданбалы міндеттерді жетілдіру мен оны шешу жолында қолданылуы мүмкін.

Ұсынылған кешенді тәсілдеме кәсіпорынның менеджерлеріне жобаларды басқаруды ұйымдастырудың тиімділігін бағалауды көрсетеді. Берілген баға жобаларды басқарудың тиімділігін және жалпы басқарудың сапасын жоғарылату үшін жобаларды басқаруды әлсіз жақтарын анықтауды көздейді.

Диссертациялық зерттеудің негізгі нәтижелері 10 мақалада жарияланды, соның ішінді біреусі Scopus базасындағы ғылыми журналға, 5 мақала халықаралақ ғылыми-тәжірибелік конференциядағы жинаққа, оның бірі шет елде, тағы бірі Циттау/Гёрлицт университетінің жылдағы жинағына енгізілді. Қалған 3 мақала ҚР білім және ғылым сферасындағы Комитет ұсынған баспаларда шықты.

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискание ученой степени доктора философии (PhD)
по направлению – Управление проектами
Тулембаев Алижан Нуралыевич
«Интеграция систем управления проектами в национальных компаниях
Республики Казахстан»

Цель исследования. Цель настоящего исследования состоит в определении экономического эффекта от интеграции систем управления проектами в национальных компаниях и разработке рекомендаций по внедрению интегрированных систем управления проектами в практическую деятельность предприятий РК.

Задачами исследования являются:

- раскрыть сущность понятия интеграции системы управления проектами, ее составных частей и разновидностей;
- определить особенности проектного управления, используемые в международных стандартах управления проектами, их влияние на развитие систем управления проектами;
- исследовать современное состояние проектного управления и особенности внедрения систем управления проектами в национальных компаниях Казахстана;
- провести анализ эффективности интеграции систем управления проектами в национальных компаниях РК, выделить основные критерии и параметры оценки эффективности интеграции систем управления проектами на предприятии;
- исследовать возможности развития проектного управления РК и его влияние на повышение эффективности реализации государственных программ;
- разработать рекомендации по повышению качества человеческих ресурсов в проектном управлении;
- разработать модель управления национальными проектами для повышения эффективности реализации и функционирования проектов.

Актуальность исследования обуславливается тем, что в управлении проектами казахстанские специалисты в недостаточной степени уделяют внимание вопросам стратегического управления проектами организации на научно-методологическом уровне. Интеграция систем управления проектами не рассматривается как организационный процесс, требующий длительного времени реализации, а все больше как процесс повышения эффективности деятельности предприятия. Возможно, отсутствие должного внимания к повышению эффективности управления проектами и развития интегрированных систем управления проектами не позволяет национальным компаниям в полной мере реализовывать как крупные индустриально-инновационные проекты, так и национальные программы развития.

Объектом исследования являются национальные компании и их деятельность в рамках управления проектами.

Предметом исследования являются отношения между всеми участниками и элементами микро- и макросреды реализации проектов, складывающиеся в процессе интеграции систем управления проектами.

Теоретические и методологические основы исследования. В ходе исследования использованы системный подход, логический, исторический, статистический методы, математическое моделирование, методы анализа и экспертных оценок, дедукции и индукции, SWOT-анализ, стратегический анализ и др.

Научная новизна и положения, выносимые на защиту:

- уточнены понятия «проект», «управление проектами», «интеграция систем управления проектами» с учетом современных условий функционирования компаний Казахстана;

- выявлены особенности интеграции системы управления проектами в национальных компаниях на основе анализа современного состояния и тенденций развития систем управления проектами;

- выявлены факторы, влияющие на организационно-управленческую эффективность организации системы управления проектами в национальных компаниях;

- разработана методика оценки эффективности интеграции систем управления проектами, экспериментально обоснована эффективность ее внедрения;

- разработана схема организации системы управления проектами на уровне планирования и стратегического управления национальных компаний с основными элементами функционирования;

- разработана модель оценки эффективности управления человеческими ресурсами при формировании и интеграции команды (персонала) проекта в системе управления проектами;

- определены основные факторы, влияющие на развитие проектного менеджмента в РК, предложена схема интеграции проектного управления в реализации национальных проектов и выявлены необходимые условия для повышения значимости управления проектами в экономике страны.

Теоретическая значимость диссертационной работы заключается в обосновании новых подходов к определению сущности предмета исследования в контексте современных условий ведения проектной деятельности в РК, а также в обосновании необходимости разработки собственных стандартов проектного управления. Теоретические результаты исследования могут быть использованы соответствующими законодательными и исполнительными органами государственного управления в процессе регулирования проектной деятельности в национальных компаниях РК, а также при преподавании дисциплин «Управление проектами», «Менеджмент», «Управление человеческими ресурсами» и др. в высших учебных заведениях.

Практическая значимость диссертационной работы состоит в том, что предложенные автором схема интеграции системы управления проектами, методика оценки эффективности интеграции систем управления проектами, модель оценки организации человеческих ресурсов проекта и предприятия и

рекомендации по ее внедрению в управленческий процесс могут быть применены для решения и совершенствования прикладных задач управления проектами в Казахстане.

Предложенный комплексный подход к оценке организации и интеграции управления проектами позволит менеджерам предприятия оценить эффективность организации управления проектами. Данная оценка предусматривает выявление слабых сторон в системе управления проектами для обоснования комплекса мероприятий по повышению эффективности управления проектами и качества управления в целом.

Основные итоги диссертационного исследования были опубликованы в 10 статьях, из них 1 – в научном журнале входящем в базу Scopus, 5 статей вышли в сборниках международных научно-практических конференциях, 1 из которых была за рубежом, 1 статья вышла в ежегодном сборнике статей Университета Циттау/Гёрлиц. Остальные 3 публикации вышли в изданиях, рекомендованные Комитетом по контролю в сфере образования и науки РК.

ABSTRACT

for doctoral thesis “Integration of project management in the national companies in Republic of Kazakhstan”, Tulembayev Alizhan Nuralyevich, doctoral candidate Doctor of Philosophy (PhD) of the Project Management Kazakh National University named by al-Faraby

The purpose of the research. The purpose of the study is determining of economical influence, which goes from integration of project management in national companies and recommendation developing for implementation of integration system of project management in practical activities of Kazakhstani companies.

The objectives of the research are:

- To reveal the essence of integration of project management , its components and varieties;
- To define the features of project management which are used in international standards of project management and their impact on the development of project management systems;
- To explore the current state of project management and the features of the implementation of project management systems in the national companies of Kazakhstan;
- To analyze the effectiveness of system of project management in the national companies of Kazakhstan, to identify the main criteria and parameters for evaluating the effectiveness of project management integration at the enterprises;
- To explore opportunities of the development of project management in Republic of Kazakhstan and its impact on improving the efficiency of the implementation of government programs;
- To develop the recommendations for improving the quality of human resources in project management;
- To develop a model of management for national projects for increasing of implementation efficiency and operation of projects.

Relevance of the research is caused by the fact that Kazakhstani specialists in project management do not pay enough attention to questions of strategically project management on scientific and methodological level. Integration of project management is not considered as an organizational process, which requires a long lead time of realization, mostly it is considered as process of efficiency increasing in enterprise activity. Probably, the lack of paying attention to efficiency increasing of project management, and developing of project management systems do not allow national companies fully implement large industrial and innovation programs and also national programs of development.

The Object of the research are national companies and their activities in the framework of project management.

The subject of the research is the relationship between all participants and elements of micro-and macro-environment projects , which fold in the integration of project management systems .

Theoretical and methodological

basis of the research. During the studies were used: systematic approach , logical, historical , statistical methods , mathematical modeling , analysis and expertise methods, induction and deduction , SWOT-analysis , strategic analysis etc.

Scientific novelty and provisions for the defense:

- The concept of "project", "project management", "systems of project management integration" were refined to meet modern conditions of Kazakhstani companies activity
- Features of system of project management integration in national companies, which are based on analysis of current state and trends of development of project management systems, were identified;
- The factors, which influence on organizational and managerial efficiency of the organization of project management in the national companies, were identified;
- The technique of evaluating the effectiveness of the integration of management systems projects was constructed, the effectiveness of its implementation was proved experimentally;
- A scheme for the organization of the project management system on the level of the planning and strategically management of national company was constructed;
- The model of assessing the effectiveness of human resource management in the formulation and integration of team (staff) project in a system of project management was constructed;
- The major factors affecting the development of the project management in Kazakhstan were identified. The scheme of integration of project management in the realization of the national projects was proposed and the necessary conditions for the increase of the importance of project management in the economy were identified.

The theoretical significance of the research lies in the rationale for new approaches to the definition of the subject of research in the context of modern conditions for project activities in the Republic of Kazakhstan, as well as justifying the need to develop their own standards of project management. Theoretical results of the research can be used by appropriate legislative and executive bodies of state administration in the management of project activities in the national companies of Kazakhstan , as well as teaching " Project Management ", "Management ", " Human Resource Management " and others in higher education.

The practical significance of the dissertation is that proposed scheme of the system of project management integration, technique of evaluating the effectiveness of systems of project management integration, model assessment of the organization of human resources and enterprise project, and recommendation of its implementation in the management process can be applied to solve and improve the applications of project management tasks in Kazakhstan.

The integrated approach to assessing the organization and integration of project management, which was proposed, will allow managers of enterprises to evaluate the effectiveness of project management organization. This assessment involves the identification of weaknesses in the system of project management to substantiate a set of measures to improve the efficiency of project management and quality of management in general.

The main results of the dissertation research have been published in 10 articles: one of which in a scientific journal which is included in the Scopus database; five papers were published in the collections of international scientific conferences, one of them was abroad, the other one came out in the Annual collection of articles of University of Zittau / Görlitz. The remaining three publications came out in editions, which were recommended by the Committee for Control of Education and Science of Republic of Kazakhstan.